

Leernetwerkbijeenkomst mentale gezondheid

Utrecht, 4 November 2025

TNO

IMPLEMENTATIE & BORGING VAN JEUGDINTERVENTIES MENTALE GEZONDHEID

VANDAAG

Implementatie

Wat zijn de succesfactoren/-elementen bij het implementeren van jeugdinterventies mentale gezondheid?

Borging/bestendiging

Hoe zorg je dat de interventies ingezet *blijven* worden (door scholen, ouders, gemeenten)?

Voorbeelden interventies

Concrete voorbeelden komen uit implementatieonderzoek naar drie erkende en evidence-based jeugdinterventies:

- Kindgerichte trainingen: Stoere Schildpadden, Dappere Dino's
- Oudergerichte training: ScheidingsATLAS

INTRODUCTIE VAN INTERVENTIES

Kindgerichte interventies

Stoere Schildpadden en Dappere Dino's zijn groepstrainingen (12 wekelijkse sessies) voor ondersteuning van jonge kinderen (4 t/m 8 jaar) na de scheiding van hun ouders. Het zijn speltrainingen. Ze bieden emotionele steun (peer support) en leren kinderen omgaan met gevoelens en uitdagingen na de scheiding.

Oudergerichte training

ScheidingsATLAS is een kortdurende groepstraining (2 sessies) voor gescheiden ouders. De training biedt sociale steun en psycho-educatie gericht op ouderschap na scheiding.

Evidence-based

Alle drie de trainingen zijn onderbouwd met onderzoek en opgenomen in gangbare richtlijnen, adviezen, interventiedatabanken (bv. jeugdhulpriichtlijn, NJi/RIVM Databank Effectieve Jeugdinterventies, Gezonde School, EU Best Practices, uitelkaarmetkinderen.nl).

Implementatie en borging

Implementatieplannen bieden informatie over succesfactoren en praktische uitvoering van de interventies.

SUCCESFACTOREN BIJ IMPLEMENTATIE

SUCCESVOLLE IMPLEMENTATIE

Wat zijn de succesfactoren/-elementen bij het implementeren van jeugdinterventies mentale gezondheid?

Wat is kwalitatieve of succesvolle programma-implementatie?

“Met kwaliteit van de programma-implementatie bedoelen we dat de beoogde (intermediaire) gebruikers (bijvoorbeeld schoolmaatschappelijk werkers, jeugdwerkers, kindbeheerders) en andere relevante personen, waaronder het management in de organisatie die de methode aanbiedt, de innovatie accepteren en uitvoeren zoals bedoeld.”

(Klein Velderman & Pannebakker, 2022)

Relevante factoren in vier categorieën (~ MIDI):

(Meetinstrument Determinanten voor Innovaties; Fleuren et al., 2014)

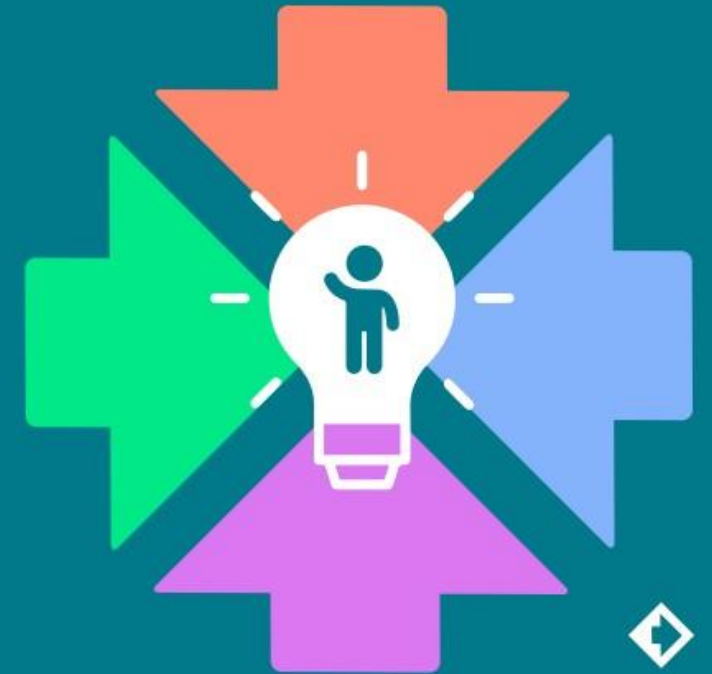
Innovatie	Richtlijnen, protocollen of programma's die geheel of gedeeltelijk nieuw zijn voor de beoogde gebruikers	Stoere Schildpadden, Dappere Dino's, ScheidingsATLAS
Uitvoerder	Personen die met deze innovatie gaan werken	Groepstrainers
Organisatie	De organisatie waar deze professionals werkzaam zijn	Jeugdhulpinstelling, jeugdteam, schoolmaatschappelijk werk
Sociaal-politieke omgeving	Mate waarin de innovatie past binnen bestaande wet- en regelgeving, inclusief toezicht en financiële structuren	Wetgeving, Inspectie, financiële kaders

In de implementatietool staan meer dan 100 op onderzoek gebaseerde strategieën in deze vier categorieën voor succesvolle implementatie van innovaties

(Theunissen et al., 2022)

De IMPLEMENTATIE tool

Meer dan 100 strategieën
om een interventie of innovatie
goed in te voeren

DE INNOVATIE

Procedurele helderheid: duidelijke interventiebeschrijvingen

De trainingen Stoere Schildpadden, Dappere Dino's, ScheidingsATLAS zijn helder beschreven in handleidingen en materialen voor trainers. Dit zorgt voor helderheid en consistente uitvoering.

Juistheid: wetenschappelijke onderbouwing

Deze trainingen zijn ontwikkeld op basis van werkzame elementen, bestaande internationale, wetenschappelijk onderbouwde methoden en evidentie uit onderzoek en praktijk.

Congruentie huidige werkwijze: aangepast aan Nederlandse praktijk

De trainingen zijn ontwikkeld in samenwerking met uitvoerders, met nadrukkelijke aandacht voor aanpassing aan de Nederlandse context en doelgroepbehoeften. In de opleidingen is bovendien aandacht voor hoe de trainingen zijn in te passen in de bestaande werkwijze.

Zichtbaarheid uitkomsten

In nieuwsbrieven, tijdens presentaties, middels publicaties en via sociale media (bv. LinkedIn) worden uitkomsten en ervaringen gedeeld. Met regelmaat worden bovendien feedback opgehaald en uitkomsten gemonitord.

DE UITVOERDER

Descriptieve norm (waargenomen gedrag van collega's): intervisie

Trainers volgen een SKJ-geaccrediteerd traject met coaching en intervisie voor optimale voorbereiding op toepassing van de trainingen. De intervisie tijdens tweejaarlijkse terugkomdagen biedt feedback over het gebruik van de innovaties.

Aandacht voor het gebruikersgemak en effectiviteitsverwachting (acht men zichzelf in staat de innovatie uit te voeren): praktische tools en training

De trainingen bieden praktische hulpmiddelen met overzichtelijke stappenplan en tips. Trainers kunnen up to date materialen en tips downloaden via een dashboard.

Subjectieve norm (mening van belangrijke anderen): netwerk van gekwalificeerde trainers

Trainers ervaren steun via de intervisie en een landelijk netwerk voor kennisuitwisseling waar zij deel van uitmaken. Trainers blijven gemotiveerd door positieve impact en uitwisseling met collega's tijdens het werk.

DE ORGANISATIE

Formele bekrachtiging management: essentiële organisatorische voorwaarden

Draagvlak bij management en voldoende tijd en middelen zijn cruciaal voor implementatie. Formele bekrachtiging ondersteunt het proces.

Personeelsverloop: duurzaamheid en inbedding

Interventies opnemen in opleidingsbeleid en jaarplannen waarborgt continuïteit ondanks personeelsverloop.

Capaciteit/bezettingsgraad en coördinator: trainersbeheer

Een trainerspool en regelmatige opleidingen zijn belangrijk. Een coördinator helpt bij planning en uitvoering.

Materialen en voorzieningen: implementatie logistiek

Beschikbaarheid van materialen, fysieke ruimte (locatie voor de groepsbijeenkomsten – bijv. op scholen, in buurtcentra, eigen organisatie) en samenwerking met andere partijen zijn noodzakelijk voor effectief gebruik.

SOCIAAL-POLITIEKE OMGEVING

Financiering vanuit bestaande structuren: gemeentelijke verantwoordelijkheden

Gemeenten dragen zorg voor jeugdhulp en preventie binnen beleidskaders en plannen. Financiering van de trainingen vanuit gemeentes is belangrijk voor laagdrempelige deelname door ouders en kinderen.

Officiële goedkeuring/ certificering

(Her)erkenning van interventies in Databank Effectieve Jeugdinterventies (bv. Dappere Dino's voor 3e periode erkend) en SKJ-accreditatie opleidingen.

Samenwerking cruciaal

Effectieve samenwerking tussen gemeenten, scholen en zorgorganisaties versterkt interventies.

Lobby/activisme: communicatie en bekendheid

Folders, sociale media en lokale kranten vergroten de vindbaarheid van interventies.

Duurzaamheid en borging

Evidence-based programma's en tijdige financiering zorgen voor continuïteit.

BORGING EN BESTENDIGING

3 FASEN VAN IMPLEMENTATIE

---

1. Adoptie – de beslissing om met een methode zoals deze te gaan werken
2. Implementatie – het daadwerkelijk in gebruik nemen van een methode
3. Continuëring – het voorzetten van het werken met de methode

STRATEGIEËN VOOR CONTINUËRING

Volgens praktijkprofessionals en beleidsmakers betrokken bij de trainingen van belang voor continuëring (ofwel borging en bestendinging):

Innovatie

Normaliseren dat dit belangrijk is; dat je een gemeente / organisatie dit soort trainingen aanbiedt.

Uitvoerder

Uitwisseling tussen uitvoerders zorgt voor blijvend enthousiasme en deskundigheidsbevordering. Dit wordt gefaciliteerd tijdens landelijke terugkombijeenkomsten/netwerk, maar kan ook regionaal/binnen organisatie opgepakt worden.

Organisatie

Interventies worden ingebed in jaarplannen en beleidsdocumenten voor duurzame implementatie. Afspraken tussen gemeenten en trainerspools versterken motivatie en waarborgen kwaliteit.

Sociaal-politieke omgeving

Duurzame financiering is essentieel voor de voortzetting van interventies over meerdere jaren.

Interventies op LinkedIn
[linkedin.com/company/kompas-voor-gescheiden-ouders-en-hun-kinderen/](https://www.linkedin.com/company/kompas-voor-gescheiden-ouders-en-hun-kinderen/)

Implementatietool (op Werkplaats SAMEN)
werkplaatssamen.nl/wp-content/uploads/2024/04/IMPLEMENTATIETOOL-V7.pdf

Implementatieplan ScheidingsATLAS
<https://publications.tno.nl/publication/34640366/kOd9wg/TNO-2022-implementatie.pdf>

TNO

BEDANKT VRAGEN?